

- Projekt -

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy

Łasin na lata 2014-2020

Łasin, 2014

Wykonanie zlecił:

Burmistrz – Franciszek Kawski

ul. Radzyńska 2

86 – 320 Łasin

Komitety sterujący:

Paweł Żuchowski	Przewodniczący
Wiesław Piotrowski	Zastępca Przewodniczącego
Edyta Zientarska	Członek Zespołu
Wirginia Malinowska	
Maria Ewertowska	
Joachim Grabowski	
Piotr Żuchowski	
Wioleta Kalinowska	
Alina Kwasigroch	

Wykonawca

MM Marketing i Innowacje Sp. z o.o.

ul. Ciołka 12/428

01-402 Warszawa

**Główni autorzy
opracowania:**

Magdalena Kęпка

Monika Kęпка

Bogdan Kęпка

MARKETING i INNOWACJE

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
2. Metodyka prac	5
2.1. Proces tworzenia Strategii	5
3. Wnioski z analizy społeczno – gospodarczej	7
4. Analiza obszarów problemowych	11
4.1. Analiza SWOT	11
4.2. Drzewo problemów	14
4.3. Drzewo celów	15
5. Kierunki rozwoju Miasta i Gminy Łasin	15
5.1. Wizja, Misja i Cele strategiczne Miasta i Gminy Łasin	16
5.2. Kierunki rozwoju	17
5.3. Propozycja kierunków działań w ramach poszczególnych celów operacyjnych	18
5.4. Wskaźniki realizacji Strategii	21
5.5. Spójność Strategii z dokumentami wyższego rzędu.....	25
6. Źródła finansowania	26
7. System monitoringu i ewaluacji	31
8. Spis tabel i schematów	36
9. Załączniki	36

1. Wprowadzenie

Zarządzanie gminą zawsze wiąże się z podejmowaniem kompletu działań i decyzji istotnych dla społeczności lokalnej. By skutecznie nią kierować władze potrzebują wieloletniego planu określającego kierunki rozwoju danej jednostki. Strategia Rozwoju to długookresowy plan działania wyznaczający strategiczne cele rozwoju jednostki organizacyjnej i określający takie priorytety oraz kierunki działań, które są konieczne do wykonania przyjętych założeń. Dzięki wytyczeniu realnych kierunków rozwoju, Strategia umożliwia również opracowanie koniecznych dokumentów programowych, które dostosowane do jej treści i wspierają w osiąganiu wyznaczonych celów. Opracowanie Strategii Rozwoju pozwala określić najbardziej efektywne działania gwarantujące skuteczny rozwój całego obszaru, co bezpośrednio wpływa na rozwój przedsiębiorczości oraz powstanie nowych inicjatyw społecznych. Strategia wpływa również na swojego rodzaju budowę wizerunku jednostki, tworząc pewną jej wizytówkę, jest również swoistym źródłem informacji dla grona podmiotów gospodarczych, inwestorów i mieszkańców. Za sprawą tego rodzaju dokumentu dana jednostka terytorialna może skutecznie wykorzystać własne zasoby zarówno finansowe, rzeczowe jak i społeczne, a także wyznaczyć metody na przeciwdziałanie napotkanym zagrożeniom.

Niniejszy dokument zawiera informacje dotyczące kierunków rozwoju Miasta i Gminy Łasin oraz działań związanych z ich realizacją na lata 2014 – 2020. W Strategii określono wizję i misję Miasta i Gminy oraz cele szczegółowe i operacyjne wyznaczone do realizacji w okresie jej obowiązywania. Wyznaczono również kierunki działań, które warto realizować w ramach wyznaczonych celów. Przy wyznaczaniu programu operacyjnego oparto się na wnioskach z raportu powstałego w ramach integralnych części opracowania Strategii, a był to: *Raport o stanie Miasta i Gminy Łasin*. Wnioski te stanowią wstęp do niniejszego dokumentu oraz podstawę do dalszych analiz i w efekcie do wyznaczenia całego programu operacyjnego na lata 2014 – 2020.

2. Metodyka prac

Prace związane z przygotowaniem i opracowaniem Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin na lata 2014 – 2020 rozpoczęły się wraz z podpisaniem umowy pomiędzy Miastem i Gminą Łasin, a firmą MM Marketing i Innowacje Sp. z o.o., które miało miejsce w maju 2014 roku.

Strategia powstała w oparciu o diagnozę stanu obecnego, analizę danych statystycznych oraz wnioski zgłoszone podczas konsultacji społecznych, które odbyły się w miesiącach maj – czerwiec 2014 roku w formie badań ankietowych oraz spotkań warsztatowych z przedstawicielami najważniejszych grup społecznych i gospodarczych z terenu Miasta i Gminy Łasin.

2.1. Proces tworzenia Strategii

Proces tworzenia i akceptacji dokumentu Strategii podzielony został na trzy etapy, tj.:

Etap I: Prace przygotowawcze

1. Spotkanie organizacyjne w Urzędzie Miasta i Gminy w Łasinie

- Spotkanie zorganizowane w celu szczegółowego omówienia harmonogramu prac nad realizacją zamówienia oraz prezentacji narzędzi metodycznych.

2. Opracowanie dokumentu „Raport o stanie Miasta i Gminy Łasin”

- Analiza społeczno – gospodarcza Miasta i Gminy Łasin przeprowadzona metodą desk research.

Etap II: Projekt dokumentu Strategii

1. Przeprowadzenie analizy strategicznej Miasta i Gminy Łasin

- Ankieta on-line – badanie wśród mieszkańców Miasta i Gminy Łasin, mające na celu poznanie opinii ludności dotyczących potencjału społeczno – gospodarczego regionu.
- Konsultacje społeczne w formie spotkań warsztatowych – spotkania zorganizowane w celu identyfikacji głównych obszarów problemowych Miasta i Gminy Łasin, wypracowania podstawowych wskaźników istotnych do przeprowadzenia analizy strategicznej oraz opracowanie *Wieloletniego Planu Inwestycyjnego*.

- Kwestionariusz ankietowy on-line – badanie, którego celem było poznanie opinii wypracowanego Projektu Strategii, za pomocą dostępnego na stronie internetowej Miasta i Gminy Łasin kwestionariusza ankietowego.

2. Opracowanie „Raportu z konsultacji społecznych”

- Opracowanie merytoryczne raportu, w którym przedstawiony został opis przeprowadzonych konsultacji wraz z wynikami.

Etap III: Gotowy dokument Strategii

- 1. Prezentacja dokumentu Strategii po konsultacjach społecznych na Komisji Rady.**
- 2. Przekazanie ostatecznej wersji dokumentu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin na lata 2014 – 2020* wraz ze skróconą formą dokumentu w postaci broszur informacyjnych.**

3. Wnioski z analizy społeczno – gospodarczej

Analiza społeczno – gospodarcza Miasta i Gminy Łasin była jednym z elementów prowadzonych prac nad Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Łasin na lata 2014 – 2020. W efekcie powstał osobny dokument o nazwie „Raport o stanie Miasta i Gminy Łasin”. W dokumencie przedstawiono ogólną charakterystykę Miasta i Gminy, uwzględniającą sytuację społeczno – gospodarczą. Główne wnioski płynące z przeprowadzonej analizy to:

- Atrakcyjne położenie na styku kilku województw, przy jednej z ważniejszych dróg krajowych i w pobliżu siedziby powiatu – Miasta Grudziądz i Kwidzyna, winno stwarzać doskonałe warunki do rozwoju mieszkalnictwa i osadnictwa przy tym szlaku komunikacyjnym, rekreacji dla mieszkańców Miasta oraz stref przemysłowych dla biznesu przetwórstwa rolno – spożywczego i żywnościowego.
- Miasto Łasin jest szansą na aktywizację przyległych terenów wiejskich.
- Przewaga terenów rolniczych na obszarze Gminy winna być wykorzystywana do rozwoju gospodarki i przemysłu rolnego, agroturystyki oraz turystyki ekologicznej, a także rozwoju przetwórstwa rolno – spożywczego i około spożywczego, np. centrum produkcji opakowań dla branży spożywczej oraz produktów regionalnych.
- Bogactwo wysokich walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych może służyć rozwojowi turystyki edukacyjnej, kulturowej, a obecność ścieżek rowerowych i pieszych sprzyja rozwojowi turystyki aktywnej. Niezbędne jest do tego jednak stworzenie odpowiedniego zaplecza infrastruktury turystycznej.
- Tereny należące do obszaru „Natura 2000” warto wykorzystać do biznesu ekologicznego i turystyki ekologicznej.
- Atrakcyjność wód powierzchniowych stwarza bardzo dobre warunki do aktywnej wodnej rekreacji i turystyki. Stwarza to też wyzwania dotyczące utrzymania infrastruktury wodnej i melioracyjnej oraz systemów ochrony przed zagrożeniami powodziowymi i podtopieniami, jak również zadbania o jakość wód.
- Dziedzictwo kulturowe Miasta i Gminy Łasin winno być kultywowane poprzez stworzenie planu rewitalizacji zabytków oraz jego systematyczne realizowanie. Kultywacją dziedzictwa kulturowego winien być również rozwój wiosek tematycznych na terenach rolniczych gminy wraz z kompleksową gospodarką przetwórczą i turystyczną. Atrakcją turystyczną mogą stać się zabytki pałacowe, kościelne, parkowe

i architektura ludowa, których rozwój może zapewnić współczesna technika i innowacje oraz środki na jej rozwój w latach 2014 – 2020.

- Istniejące na terenie zabytki mogą stać się punktem wyjścia do stworzenia ciekawych lokalnych produktów turystycznych, a także atrakcyjnym miejscem do rozwoju rekreacji i turystyki weekendowej urozmaiconej kreatywnymi atrakcjami turystyczno – rekreacyjnymi.
- Wskazane jest uaktywnienie działań promocyjnych na terenie Miasta i Gminy Łasin służących rozwojowi turystyki i rekreacji weekendowej.
- Pozytywnym zjawiskiem jest dodatni przyrost naturalny ludności obszaru oraz nadal duży odsetek osób w wieku produkcyjnym, choć na terenie Miasta i Gminy Łasin występuje migracja edukacyjna młodzieży do Miasta Grudziądza, co negatywnie wpływa na rozwój gminy. Negatywnym zjawiskiem jest również zmniejszająca się liczba dzieci w związku z migracją zarobkową rodziców. Ten stan rzeczy stawia również wyzwania przed władzami i mieszkańcami polegającymi na zapewnieniu nie tylko atrakcyjności zamieszkania, lecz również atrakcyjność życia i zagospodarowania czasu wolnego, a także dostępności do usług i rozwój małej przedsiębiorczości oraz zapewnienia stref przemysłowych niezbędnych do rozwoju gospodarczego. Negatywnym zjawiskiem w sferze demografii jest starzejące się społeczeństwo, jest to jednak zjawisko globalne, co ma swoje konsekwencje w aspekcie zarządzania rozwojem społeczno – gospodarczym
- Poziom bezrobocia w Gminie i Mieście Łasin jest wysoki, co stanowi duży problem społeczno – gospodarczy badanego obszaru.
- Pomoc społeczna poprzez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasinie jest prawidłowo realizowana. W najbliższych latach należy działania swoje skoncentrować na ekonomii społecznej oraz aktywizacji osób starszych oraz rozwój opieki nad osobami starszymi i aktywizację jej życia. Negatywnym zjawiskiem jest zwiększająca się liczba osób korzystających z pomocy społecznej.
- Dostępność do świadczeń medycznych placówek służby zdrowia jest zadowalająca choć wymaga rozwoju sieci ochrony zdrowia szczególnie z dziedziny medycyny specjalistycznej, należy zintensyfikować profilaktykę i promocję ochrony zdrowia oraz zwiększyć dostęp do lekarzy specjalistów.
- Bezpieczeństwo publiczne na terenie Miasta i Gminy Łasin oceniane jest na poziomie średnim. Pomimo licznych i dobrze wyposażonych jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych brak jest odpowiedniego nadzoru policyjnego i całodobowej dostępności funkcjonariuszy posterunku policji. Brak jest również monitoringu w mieście Łasin.

- System oświaty na obszarze administracyjnym jest dobrze rozwinięty a jakość kształcenia jest na wysokim poziomie.
- Kultura opiera się na dostępności do literatury i kołach zainteresowań w szkołach oraz funkcjonowaniu Miejsko – Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Łasinie. Większość mieszkańców korzysta z atrakcji kulturalnych na terenie Miasta i Gminy Łasin lub w pobliskim Grudziądzu czy Toruniu. Problemem do rozwiązania jest aktywizacja funkcjonowania w sołectwach świetlic wiejskich jako miejscu małych działań kulturalnych i rozrywkowych, a także atrakcyjnego spędzania czasu wolnego, zwłaszcza przez starszych mieszkańców.
- Na wysokim poziomie jest baza sportowa oraz programy jej zagospodarowania. Dostępne są również place zabaw dla dzieci. Brak jest jednak oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów.
- Rozwój gospodarczy Miasta i Gminy Łasin jest niezadawalający. Nawiązując do badania ankietowego wśród mieszkańców, znaczna część respondentów wskazała brak dostępu do miejsc pracy i rozwoju przedsiębiorczości. Należy zwrócić uwagę na promocje terenów przeznaczonych na działalność gospodarczą. Naturalnym kierunkiem rozwoju są również usługi dla ludności, a także w dziedzinach specjalizacji regionalnych, którymi na obecną chwilę w województwie kujawsko – pomorskim są:
  - najlepsza bezpieczna żywność (produkcja, przetwórstwo, opakowania, nawozy),
  - medycyna, usługi medyczne i turystyka zdrowotna,
  - motoryzacja, urzędnictwo transportowe i automatyka przemysłowa,
  - narzędzia, formy wtryskowe, wyroby z tworzyw sztucznych,
  - przetwarzanie informacji, multimedia, programowanie, usługi ICT,
  - biointeligentna specjalizacja – potencjał naturalny, środowisko, energetyka,
  - transport, logistyka, handel, szlaki wodne i lądowe,
  - dziedzictwo kulturowe, sztuka, przemysły kreatywne.

Specjalizacja związana z produkcją żywności nie wymaga komentowania. Województwo kujawsko – pomorskie w tej dziedzinie jest krajowym potentatem. Miasto i Gmina winna znacząco wzmocnić przetwórstwo i przejąć cały łańcuch produkcyjno – dystrybucyjny, od wytwarzania surowców, produktów rolno-spożywczych, pasz, i nawozów, poprzez przetwórstwo

i magazynowanie, po sprzedaż.

- Rolnictwo na ocenianym obszarze administracyjnym jest na wysokim poziomie ze względu na znaczny obszar terenów rolniczych, niezbędna jest jednak poprawa ekonomiki gospodarczej rolnictwa oraz zadbanie o rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego, których wsparcie przewiduje nowy Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
- Słabym punktem sfery turystycznej jest niewystarczająca baza noclegowa umożliwiającej rozwój turystyki, istnieje jednak duży potencjał na rozwój agroturystyki.
- Na terenie Miasta dobrze funkcjonuje gospodarka odpadami, warto jednak zadbać o jej rozwój na terenach wiejskich Gminy.
- W 87,2 % gospodarstw domowych korzysta z instalacji wodociągowych, a tylko niespełna 46% z instalacji kanalizacyjnych, z zaznaczeniem, iż zarówno w odniesieniu do gospodarki wodociągowej, jak i kanalizacyjnej słabiej jest ona rozwinięta na terenach wiejskich. Takim stanem rzeczy kierują również względy ekonomiczne. Dlatego też należy rozwijać sieć przydomowych oczyszczalni ścieków włącznie z preferencjami finansowymi. Dobrze rozwinięta jest również sieć gazownicza i elektryczna, łącznie z oświetleniem przestrzeni publicznej, chociaż i tu słabiej prezentuje się ona na wsiach.
- Zdecydowana większość sieci dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych wymaga remontów i modernizacji.
- Miasto i Gmina Łasin posiada możliwości do rozwoju zasobów mieszkaniowych, jednak słabym punktem jest dostęp do zasobów socjalnych.
- Występują trudności budżetowe w Mieście i Gminie Łasin oraz sugeruje się zwiększenie nakładów finansowych na rozwój obszarów wiejskich Gminy.
- Słabością obszaru jest również niska współpraca mieszkańców z jednostkami samorządu terytorialnego, słaba aktywność ludności oraz małe zaangażowanie organizacji pozarządowych.
- Miasto i Gmina Łasin w przyszłości winna aktywniej realizować politykę internacjonalizacji i współpracy międzynarodowej. Należy w przyszłości zwiększyć liczbę wspólnych projektów współfinansowanych z UE, zwłaszcza poprzez zwiększenie zaangażowania organizacji pozarządowych i instytucji otoczenia biznesu funkcjonujących na obszarze Miasta i Gminy Łasin.

4. Analiza obszarów problemowych

W ramach opracowania niniejszej Strategii przeprowadzono analizę SWOT oraz opracowano drzewo problemów i drzewo celów. Została ona dokonana na podstawie zebranych wcześniej danych, tj. informacji ze spotkań warsztatowych, ankiet oraz analizy stanu obecnego.

4.1. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest to jedna z najpopularniejszych i najskuteczniejszych metod analitycznych wykorzystywanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Jej nazwa pochodzi od akronimów angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse) i Threats (zagrożenia). Polega ona na zidentyfikowaniu wymienionych wyżej czterech grup czynników, dzięki czemu można je odpowiednio wykorzystać w procesie zaplanowanego rozwoju lub zniwelować skutki ich negatywnego wpływu. Dzięki tej metodzie można również pogrupować czynniki na pozytywne (mocne strony i szanse) oraz negatywne (słabe strony i zagrożenia). Często dzieli się je również na czynniki wewnętrzne, opisujące mocne i słabe strony danej jednostki oraz czynniki zewnętrzne, czyli szanse i zagrożenia wynikające z jej mikro - i makro – otoczenia.

Poniższa analiza SWOT została przeprowadzona dla czterech głównych obszarów pożądanego rozwoju Miasta i Gminy Łasin. Obejmuje ona główne elementy mające wpływ na rozwój regionu, takimi obszarami są: obszar społeczny, gospodarczy, środowiska naturalnego i infrastruktury technicznej oraz obszar zarządzania.

Tabela 1 Analiza SWOT – Miasto i Gmina Łasin

Obszar społeczny	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • dodatni przyrost naturalny • znaczący udział osób w wieku produkcyjnym • wysoki poziom edukacji • rozwinięta sieć szkół • wysoki poziom usług pomocy społecznej • bogata oferta kulturalna Miast i Gminy • wysoka jakość usług świadczonych przez obiekty kulturalne – imprezy promujące Miasto i Gminę • działanie szpitala na terenie Miasta i Gminy • dobrze wyposażona Ochotnicza Straż Pożarna	<ul style="list-style-type: none"> • wysokie bezrobocie • słabe zaangażowanie mieszkańców w sprawy społeczności lokalnej • brak integracji mieszkańców • bierność społeczna • ograniczony dostęp do ochrony zdrowia • słabo rozwinięty system opieki paliatywnej i ambulatoryjnej opieki medycznej • brak masowych programów prozdrowotnych • migracje zarobkowe i edukacyjne do większych miast • niezadowolające funkcjonowanie posterunku policji

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> wzrost poziomu wykształcenia ludności wiejskiej napływ ludności spoza Miasta i Gminy wynikający z większego, zainteresowania mieszkańców dużych aglomeracji miejskich osiedlaniem się poza miastem rozwój ekonomii społecznej aktywizacja osób starszych zainteresowanie społeczeństwa zrównoważonym rozwojem	<ul style="list-style-type: none"> starzenie się społeczeństwa trudności w aktywizacji mieszkańców wzrost uzależnień i innych patologii społecznych niedostateczne finansowanie świadczeń zdrowotnych brak inicjatyw społecznych próby ograniczenia zakresu bezpłatnych usług medycznych pogarszająca się sytuację w służbie zdrowia pogorszenie się warunków życia ludności – wzrost stresogennych czynników życia społecznego roszczeniowa postawa części społeczeństwa wzrost zapotrzebowania na usługi opieki społecznej emigrację wykształconych i przedsiębiorczych młodych ludzi za granicę i do większych miast występowanie wysokiego bezrobocia długotrwałego oraz zjawiska dziedziczenia bezrobocia
Obszar gospodarczy	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> atrakcyjność turystyczno – rekreacyjną obszaru Miasta i Gminy potencjał agroturystyczny dogodna lokalizacja Miasta i Gminy w pobliżu Miasta Grudziądz duży udział sektora prywatnego w gospodarce dobry poziom produkcji rolniczej; wysokotowarowe rolnictwo; dobrze rozwinięty handel w Mieście i Gminie istnienie firm produkcyjnych o zasięgu krajowym i zagranicznym	<ul style="list-style-type: none"> niska konkurencyjność usług na rynku lokalnym brak promocji gospodarczej słabo rozwinięta baza turystyczno – wypoczynkowa brak małej infrastruktury turystycznej uzupełniającej niedostateczna promocja turystyczna utrudniony zbyt produkcji rolniczej brak przetwórstwa owocowo – warzywnego brak promocji produktów rolnych i grup producenckich brak inwestorów zewnętrznych z kapitałem brak inkubatora przedsiębiorczości
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> rozwój małej przedsiębiorczości rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego rozwój usług możliwość pozyskania środków z Unii Europejskiej w latach 2014-2020 na inwestycje gospodarcze inwestorzy zewnętrzni instrumenty rozwoju przedsiębiorczości w sektorze usług	<ul style="list-style-type: none"> utrzymująca się stagnacja gospodarcza niewłaściwa polityka Miasta i Gminy w zakresie gospodarczym brak zainteresowania ze strony inwestorów zewnętrznych wysoki poziom fiskalizmu i skomplikowane procedury prowadzenia działalności gospodarczej wysokie koszty pracy

<ul style="list-style-type: none"> wykorzystanie walorów turystycznych i przyrodniczych agroturystyka i ekoturystyka ożywienie gospodarcze w regionie	
Obszar środowiska naturalnego oraz infrastruktury technicznej	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> dostępność terenów pod budownictwo mieszkaniowe i rekreacje wysokie walory środowiska naturalnego własne ujęcia wody dostępność do gazu ziemnego dobrą gęstość dróg zapewniająca połączenia z przyległymi ośrodkami położenie przy drodze krajowej nr 16 będącej szlakiem komunikacyjnym między zachodnią i wschodnią Polską istnienie studium zagospodarowania przestrzennego dobre funkcjonowanie gospodarki odpadami na terenie Miasta	<ul style="list-style-type: none"> słaby stan techniczny dróg gminnych i powiatowych mała gęstość dróg wojewódzkich brak terenów uzbrojonych pod inwestycje słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna i wodociągowa na terenach wiejskich brak monitoringu w mieście
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> przeznaczenie obszarów pod inwestycje w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego rozwój i modernizacja sieci oczyszczalni ścieków rozwój odnawialnych źródeł energii zwłaszcza kolektorów słonecznych i fotowoltaiki modernizacja linii energetycznych rozwój sieci gazowniczej rozwój zasobów mieszkaniowych poprawa komunikacji publicznej budowa siłowni na świeżym powietrzu i nowe place zabaw możliwość pozyskania zewnętrznych środków unijnych na finansowanie inwestycji związanych z ochroną środowiska, wynikająca z konieczności wypełnienia zobowiązań akcesyjnych oraz polityki ekologicznej państwa stworzenie planu rewitalizacji zabytków	<ul style="list-style-type: none"> brak nowych terenów pod inwestycje bariery prawne przy renowacji zabytków
Obszar zarządzania	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> racjonalnie prowadzona gospodarka finansowa Miasta i Gminy współpraca międzygminna	<ul style="list-style-type: none"> niedostatek środków finansowych w stosunku do potrzeb i oczekiwań społecznych brak dostosowanej oferty inwestycyjnej słaba współpraca jednostki samorządowej z organizacjami pozarządowymi niedostateczna współpraca z powiatem

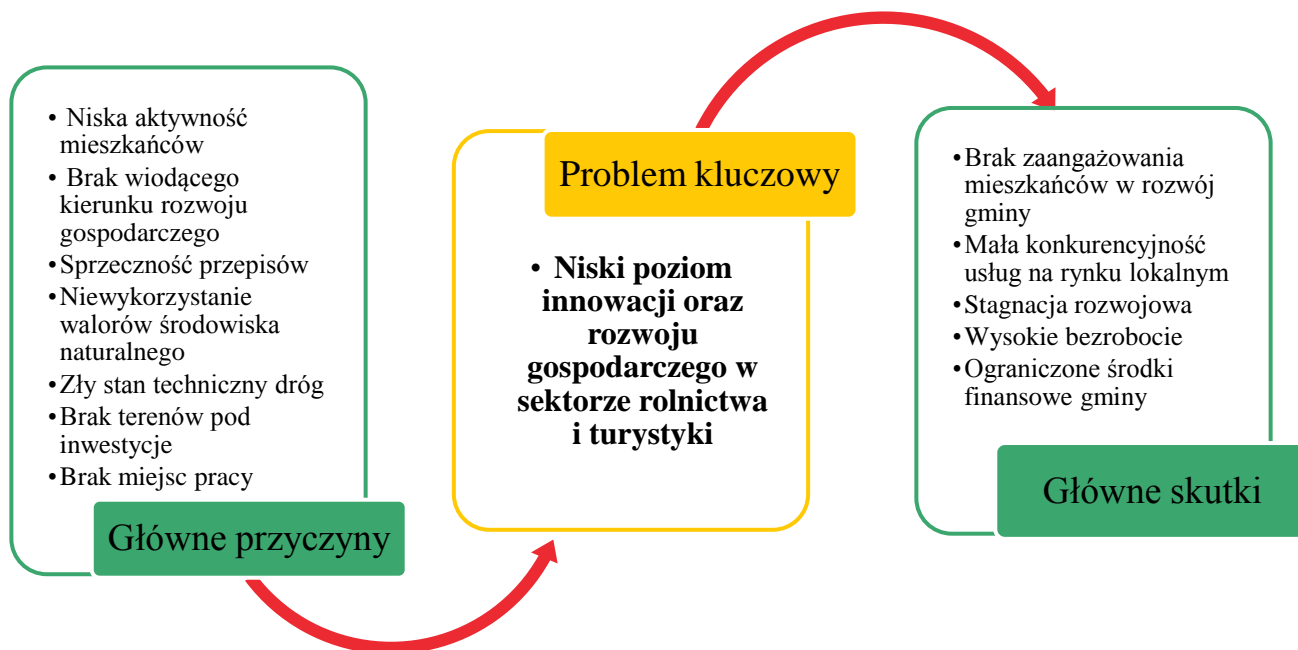
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> kontynuacja kierunków działań w Mieście i Gminie w następnej kadencji realizacja projektów unijnych możliwość pozyskania środków z Unii Europejskiej w latach 2014-2020 na rozwój usług publiczny współpraca zagraniczna nowe modele współpracy z organizacjami pozarządowymi 	<ul style="list-style-type: none"> trudności budżetowe kryzys ekonomiczny niski poziom subwencji nieadekwatny podział środków finansowych w stosunku do ilości zadań przekazanych gminom brak obszarów przeznaczonych bezpośrednio pod działalność inwestycyjną niedobór środków własnych Miasta i Gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie aktualnych uwarunkowań społeczno-gospodarczych oraz wyników konsultacji społecznych w Mieście i Gminie Łasin

4.2. Drzewo problemów

Na podstawie zebranych informacji oraz analizy SWOT zdefiniowano problem kluczowy – główny obszar oddziałujący negatywnie na rozwój Miasta i Gminy Łasin, wraz ze wskazaniem jego przyczyn powstania i skutków istnienia.

Schemat 1 Drzewo problemów

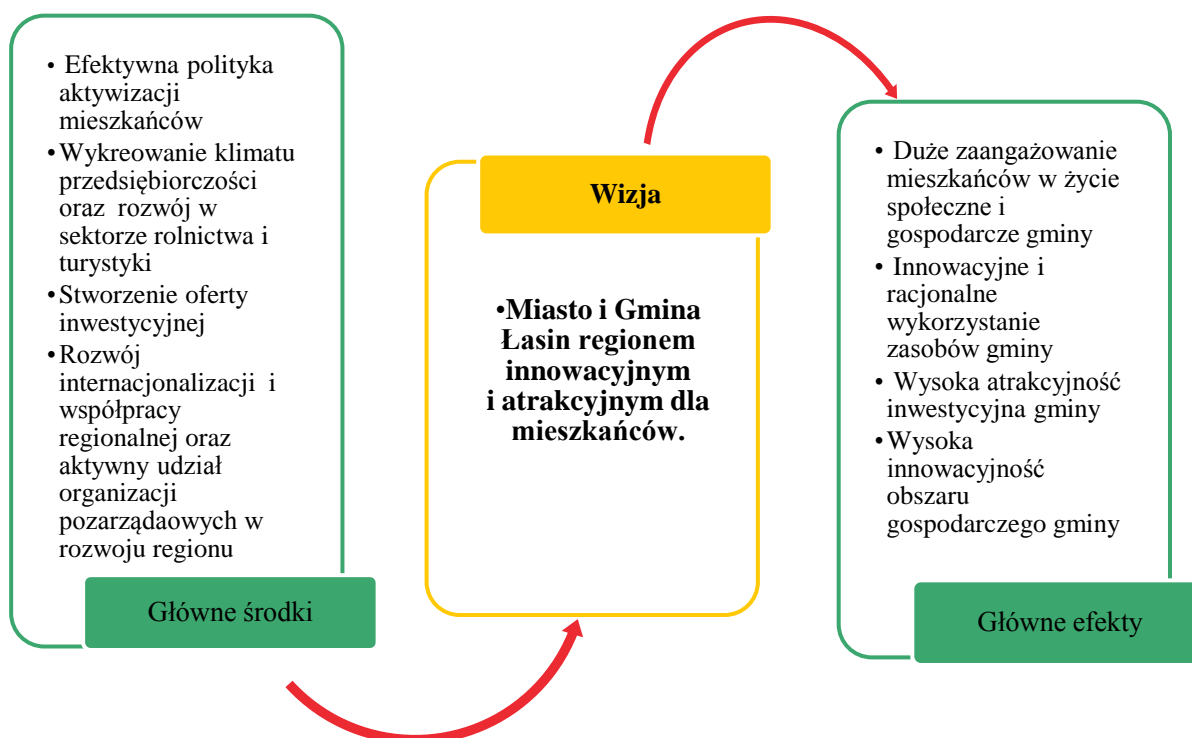
Źródło: opracowanie własne

4.3. Drzewo celów

W odpowiedzi na przedstawione powyżej drzewo problemów zostało opracowane drzewo celów. Wskazane problemy oddziałujące negatywnie na rozwój Miasta i Gminy Łasin pozwoliły zdefiniować cel główny – wizję wraz z celami strategicznymi, a także określić główne środki ich osiągnięcia oraz efekty.

Schemat 2 Drzewo celów

Źródło: opracowanie własne

5. Kierunki rozwoju Miasta i Gminy Łasin

Zdefiniowanie problemów regionu pozwoliło na zaproponowanie strategicznych kierunków działań. Określono Wizję, Misję oraz cztery Cele strategiczne oparte na głównych czterech obszarach: społecznym, gospodarczym, środowiska naturalnego i infrastruktury technicznej oraz zarządzania. Do każdego z celów strategicznych wskazane zostały cele operacyjne i propozycje działań w ramach wyznaczonych celów.

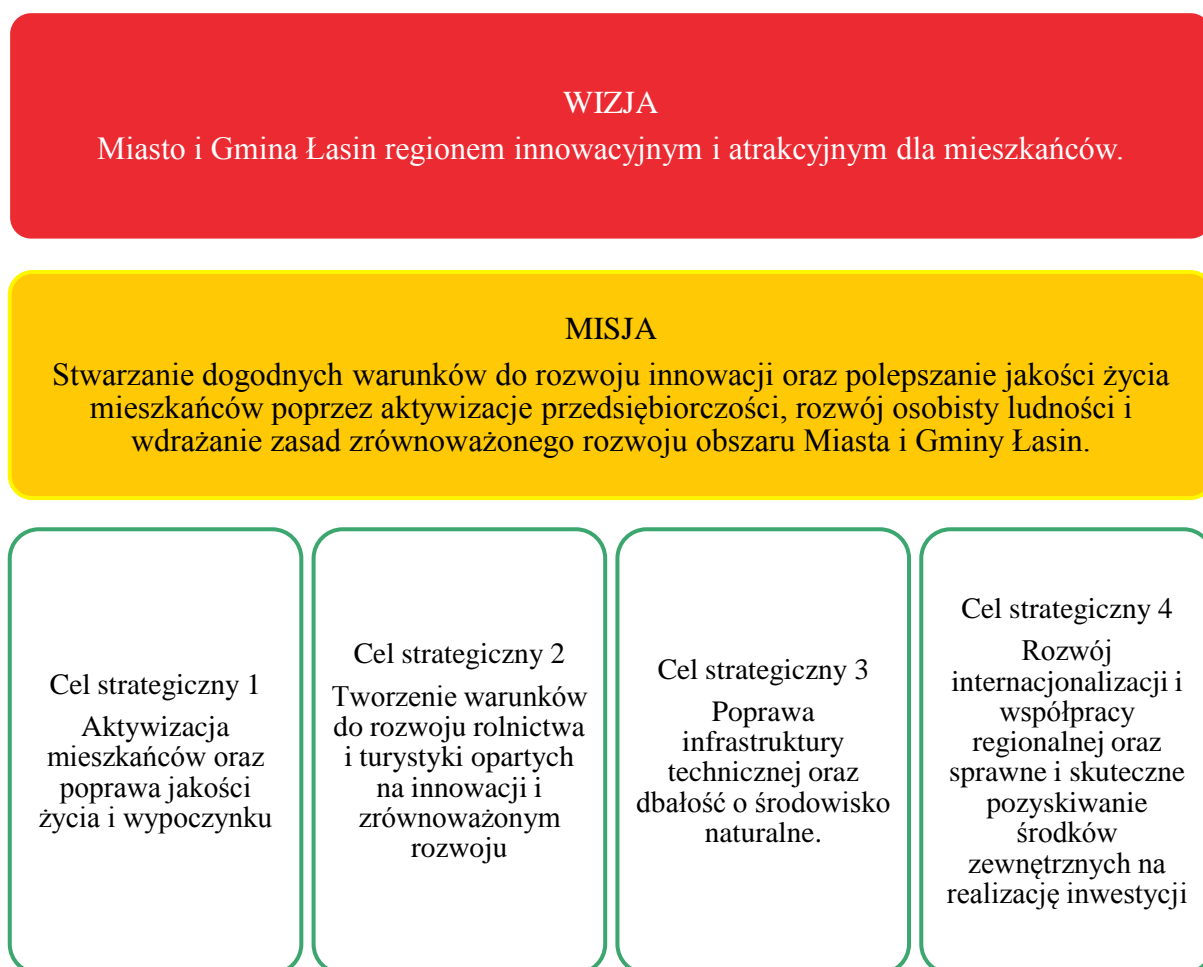
5.1. Wizja, Misja i Cele strategiczne Miasta i Gminy Łasin

Misja i wizja regionu, to nie tylko określenie kierunków rozwoju, ale także wyraz aspiracji mieszkańców Gminy. Bez misji i wizji decyzje zarządcze bywają przypadkowe, a codzienna praca sprowadza się do mniej lub bardziej mechanicznego realizowania procedur.

Wizja organizacji to wyobrażenie o jej przyszłym kształcie, a także wytyczenie dróg jego osiągnięcia, natomiast Misja określa główny kierunek jej rozwoju, którego osiągnięcie odbywa się za pomocą realizacji Celów strategicznych.

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz na podstawie zebranych informacji sformułowano Wizję, Misję oraz cztery Cele strategiczne, co zaprezentowano na schemacie poniżej.

Schemat 3 Wizja, Misja i Cele strategiczne

Źródło: opracowanie własne

5.2. Kierunki rozwoju

Tabela 2 Kierunki rozwoju Miasta i Gminy Łasin na lata 2014 – 2020

Wizja	Miasto i Gmina Łasin regionem innowacyjnym i atrakcyjnym dla mieszkańców.			
Cel strategiczny	1 Aktywizacja mieszkańców oraz poprawa jakości życia i wypoczynku	2 Tworzenie warunków do rozwoju rolnictwa i turystyki opartych na innowacji i zrównoważonym rozwoju	3 Poprawa infrastruktury technicznej oraz dbałość o środowisko naturalne	4 Rozwój internacjonalizacji i współpracy regionalnej oraz sprawne i skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację inwestycji.
Cel operacyjny	1.1 Wzrost integracji oraz zaangażowania mieszkańców w rozwój społeczno – gospodarczy	2.1 Rozwój zrównoważonego – rolnictwa opartego na przetwórstwie rolno – spożywczym	3.1 Usprawnienie oraz modernizacja układu transportowo – komunikacyjnego Miasta i Gminy	4.1 Stworzenie dogodnych warunków do rozwoju inwestycji
	1.2 Poprawa dostępności i jakości specjalistycznych usług medycznych oraz poprawa funkcjonowania pomocy społecznej	2.2 Wspieranie i rozwój innowacji gospodarczej oraz działalności mikroprzedsiębiorstw	3.2 Wspieranie działań służących ochronie i rewitalizacji środowiska naturalnego oraz estetyki Miasta i Gminy	4.2 Rozwój współpracy władz ze środowiskiem lokalnym i sektorowym
	1.3 Rozbudowa, modernizacja oraz doposażenie i poszerzenie oferty ośrodków oświatowych, edukacyjnych i rekreacyjno – sportowych	2.3 Rozwój turystyki na bazie potencjału kulturowego i walorów przyrodniczych Miasta i Gminy	3.3 Pełne zagospodarowanie Miasta i Gminy w infrastrukturę techniczną oraz wspieranie rozwoju mieszkalnictwa	
	1.4 Rozwój systemu bezpieczeństwa publicznego			

Źródło: opracowanie własne

5.3. Propozycja kierunków działań w ramach poszczególnych celów operacyjnych

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz zebranych informacji wyznaczono oraz przyporządkowano do poszczególnych celów operacyjnych kierunki działań przewidziane do realizacji w ramach niniejszej Strategii. Ich zestawienie zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 3 Zadania wpisane do realizacji w ramach Strategii

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
1 Aktywizacja mieszkańców oraz poprawa jakości życia i wypoczynku	1.1 Wzrost integracji oraz zaangażowania mieszkańców w rozwój społeczno – gospodarczy	<ul style="list-style-type: none"> • Powołanie liderów aktywności lokalnej • Stworzenie warunków do samorealizacji mieszkańców poprzez samoorganizację – zachęcanie do partycypacji w kulturze, polityce lokalnej, opiece społecznej, budowaniu tożsamości itd. • Propagowanie i nagradzanie zachowań prospołecznych wśród mieszkańców • Stworzenie możliwości do rozwoju integracji społeczności lokalnej • Stworzenie warunków do rozwoju ekonomii społecznej • Stworzenie procedur do wdrożenia budżetu obywatelskiego • Aktywizacja form spędzania czasu wolnego przez mieszkańców • Zwiększanie edukacyjnych i zawodowych kompetencji mieszkańców
	1.2 Poprawa dostępności i jakości specjalistycznych usług medycznych oraz poprawa funkcjonowania pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • Działania na rzecz poszerzenia zakresu udzielanych świadczeń zdrowotnych, szczególnie w zakresie diagnostyki i świadczeń specjalistycznych • Kontynuacja działań mająca na celu profilaktykę i promocję zdrowia • Wsparcie rozwoju e-zdrowia • Weryfikacja i optymalizacja wydatków na pomoc społeczną

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
	1.3 Rozbudowa, modernizacja oraz doposażenie i poszerzenie oferty ośrodków oświatowych, edukacyjnych i rekreacyjno – sportowych	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa zaplecza sportowo – rekreacyjnego dla dzieci i młodzieży • Budowa i modernizacja świetlic wiejskich • Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, osób dorosłych oraz seniorów • Remont i modernizacja budynków oświatowych • Budowa nowego przedszkola, uruchomienie innych form wychowania przedszkolnego • Zwiększenie ilości i atrakcyjności zajęć dodatkowych i pozalekcyjnych • Doposażenia bazy edukacyjnej w sprzęt informatyczny i pomoce naukowe • Rozszerzenia pomocy psychologiczno – pedagogicznej w szkołach – zatrudnienie logopedy, pedagoga, psychologa • Zwiększenie dostępu uczniów do dóbr kultury – wyjazdy do teatru, muzeum, centrów nauki • Zwiększenie ilości i atrakcyjności oferty organizacji imprez kulturalnych, • Remonty obiektów instytucji kultury oraz doposażenie ich w niezbędny sprzęt, • Doposażenie księgozbioru biblioteki zwłaszcza w publikacje na nośnikach elektronicznych • Stworzenie wspólnego modelowego systemu kształcenia na wszystkich szczeblach edukacji, który zapobiegłby migracji edukacji do innych miast
	1.4 Rozwój systemu bezpieczeństwa publicznego	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój i utrzymanie odpowiedniego wyposażenia Ochotniczej Straży Pożarnej • Rozwój działalności posterunków i funkcjonariuszy policji na terenie Miasta i Gminy Łasin • Uruchomienie monitoringu Miasta • Zagospodarowanie obiektów po punktach gazowniczych, energetycznych, w oparciu o opuszczone obiekty i bazę tych jednostek
2 Tworzenie warunków do rozwoju rolnictwa i turystyki opartych na innowacji i zrównoważonym rozwoju	2.1 Rozwój zrównoważonego rolnictwa opartego na przetwórstwie rolno – spożywczym	<ul style="list-style-type: none"> • Kreowanie i promocja markowych produktów rolnych i ekologicznych • Wsparcie wytwarzania wysokiej jakości produktów rolno – spożywczych (np. produktów wytwarzanych metodami ekologicznymi czy tradycyjnymi – z lokalnych surowców i zasobów) • Opracowanie programu wsparcia dla sektora rolno – spożywczego oraz tworzenie grup producenckich i klastrów • Wspieranie szkoleń w zakresie rolnictwa i przetwórstwa rolno – spożywczego

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
	2.2 Wspieranie i rozwój innowacji gospodarczej oraz działalności mikroprzedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie szkoleń w zakresie innowacji • Implementacja i upowszechnianie innowacyjnych rozwiązań w sektorze rolno –spożywczym • Promocja lokalnych liderów przedsiębiorczości • Identyfikacja potencjalnych produktów lokalnych opartych na innowacji • Wsparcie w rozwoju lokalnej przedsiębiorczości
	2.3 Rozwój turystyki na bazie potencjału kulturowego i walorów przyrodniczych Miasta i Gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i coroczna aktualizacja kalendarza imprez kulturalno – rozrywkowo – turystycznych • Rozwój bazy noclegowej opartej o agroturystykę • Opracowanie programu rozwoju i promocji turystyki (szczegółowa inwentaryzacja posiadanych zasobów) • Kreowanie Miasta i Gminy Łasin jako miejsca spotkań z weekendową kulturą – rozwój i promocja turystyki weekendowej • Rozwój turystyki aktywnej i kulturowej z wykorzystaniem bogactwa elementów przyrody • Rozbudowa i promocja tematycznych ścieżek rowerowych i pieszych • Opracowanie spójnego projektu charakterystycznych elementów małej architektury turystycznej tworzący klimat turystyczny regionu • Wsparcie powstawania lokalnych wiosek tematycznych w oparciu o agroturystykę • Udostępnienie i zagospodarowanie jezior dla celów turystycznych i sportowo – rekreacyjnych • Wprowadzenie zasad korzystania ze sprzętu wodnego na jeziorach w Mieście i Gminie Łasin • Rozbudowa sieci współpracy kulturowej i turystycznej w Mieście i Gminie Łasin połączonej z promocją, sportem, edukacją i rozrywką
3 Poprawa infrastruktury technicznej oraz dbałość o środowisko naturalne	3.1 Usprawnienie oraz modernizacja układu transportowo – komunikacyjnego Miasta i Gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie wieloletniego programu modernizacji i przebudowy dróg na terenie Miasta i Gminy Łasin • Realizacja inwestycji drogowych i ciągów pieszych zgodnie z wieloletnim programem modernizacji i przebudowy dróg • Budowa dróg rowerowych • Koordynacja rozkładów jazdy przewoźników prywatnych na terenie Miasta i Gminy • Wyznaczenie strefy miejsc parkingowych oraz budowa parkingów • Budowa i modernizacja oświetlenia drogowego oraz sygnalizacji świetlnej
	3.2 Wspieranie działań służących ochronie i rewitalizacji środowiska naturalnego oraz estetyki Miasta i Gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Rekultywacja jezior na terenie Miasta i Gminy Łasin • Zagospodarowanie Miasta i Gminy w małą infrastrukturę techniczną, np. kosze na śmieci • Rewitalizacja starej części Miasta Łasin • Rewitalizacja obiektów przestrzeni publicznej • Opracowanie planu rewitalizacji zabytków i jego realizacja

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
	3.3 Pełne zagospodarowanie Miasta i Gminy w infrastrukturę techniczną oraz wspieranie rozwoju mieszkalnictwa	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa systemu wodno – kanalizacyjnego na terenie Miasta i Gminy oraz jego modernizacja • Poprawa jakości wody oraz utrzymanie ciągłego zaopatrzenia w wodę • Usprawnienie systemu gospodarki odpadami • Dalsza promocja działań na rzecz segregacji odpadów • Rozbudowa sieci ciepłowniczej • Rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE) na terenie Miasta i Gminy Łasin • Poprawa dostępu do Internetu oraz do usług telekomunikacyjnych zwłaszcza na terenach wiejskich • Zapewnienie warunków do rozwoju budownictwa mieszkalnego • Remonty mieszkaniowych zasobów komunalnych i socjalnych • Rozbudowa mieszkalnictwa socjalnego i komunalnego
4 Rozwój internacjonalizacji i współpracy regionalnej oraz sprawne i skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację inwestycji.	4.1 Stworzenie dogodnych warunków do rozwoju inwestycji	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie i promocja oferty inwestycyjnej Miasta i Gminy Łasin • Optymalizacja budżetu na zadania inwestycyjne
	4.2 Rozwój współpracy władz ze środowiskiem lokalnym i sektorowym	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja wydarzeń gospodarczych o znaczeniu lokalnym, krajowym bądź międzynarodowym we współpracy z partnerami samorządowymi i prywatnymi • Wsparcie przy tworzeniu stowarzyszeń bądź fundacji • Zlecenie lokalnym organizacjom pozarządowym zadań z zakresu polityki społecznej, kulturalnej, edukacyjnej, promocyjnej, sportowej, rekreacyjnej itp. • Opracowanie programu współpracy międzysektorowej

Źródło: opracowanie własne

5.4. Wskaźniki realizacji Strategii

W celu ułatwienia nadzoru i kontroli nad realizacją Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin proponuje się dla każdego celu strategicznego określonego w drzewie problemów wprowadzenie zestawu kilku obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji Strategii Rozwoju. Każdemu z celów operacyjnych przyporządkowano zestaw rekomendowanych mierników, włącznie z podaniem źródła ich uzyskania. Mierniki te są użyteczne przede wszystkim w czasie dokonywania monitoringu realizacji Strategii Rozwoju, a także służą do badania potrzeb w zakresie aktualizacji zadań. Poniższą listę mierników należy traktować jako propozycję, która podczas prowadzenia procesów monitorowania i przeglądu strategicznego może być modyfikowana i uzupełniana.

Tabela 4 Wskaźniki realizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin

Cel operacyjny	Miernik realizacji	Źródło
Cel strategiczny 1		
Aktywizacja mieszkańców oraz poprawa jakości życia i wypoczynku		
1.1. Wzrost integracji oraz zaangażowania mieszkańców w rozwój społeczno – gospodarczy	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba nagrodzonych mieszkańców za zachowania prospołeczne • Liczba powołanych liderów aktywności lokalnej • Liczba wdrożonych inicjatyw społecznych jako wynik samoorganizacji mieszkańców	dane wewnętrzne Miasta i Gminy Łasin
1.2 Poprawa dostępności i jakości specjalistycznych usług medycznych oraz poprawa funkcjonowania pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • Wielkość środków przeznaczonych na promocję profilaktyki i ochrony zdrowia • Ilość akcji promocyjnych profilaktyki i ochrony zdrowia • Ilość mieszkańców przypadających na jednego lekarza • Liczba udzielonych porad specjalistycznych w skali roku • Ilość lekarzy specjalistów działających na terenie Miasta i Gminy Łasin • Ilość przeprowadzonych badań profilaktycznych rocznie • Liczba i wielkość udzielonych dotacji z powodu bezrobocia • Liczba osób, którym przyznano dotacje z powodu bezrobocia	GUS, dane wewnętrzne Miasta i Gminy Łasin, Dyrektor SP ZOZ w Łasinie, przychodnie zdrowia, OPS w Łasinie
1.3 Rozbudowa, modernizacja oraz doposażenie i poszerzenie oferty ośrodków oświatowych, edukacyjnych i rekreacyjno – sportowych	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba działających placów zabaw na terenach wiejskich • Liczba działających świetlic wiejskich • Ilość cyklicznych imprez organizowanych rocznie • Liczba przedszkoli i punktów przedszkolnych • Wielkość funduszy przeznaczonych na remont i modernizację budynków oświatowych • Ilość organizowanych zajęć dodatkowych i pozalekcyjnych • Wielkość funduszy przeznaczonych na remont obiektów instytucji kultury • Liczba nowozatrudnionych pracowników w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej w szkołach • Ilość wyjazdów/imprez zorganizowanych dla uczniów szkół rocznie • Wielkość księgozbioru Biblioteki, z wyszczególnieniem publikacji na nośnikach elektronicznych	GUS, dane wewnętrzne Miasta i Gminy Łasin, Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Łasinie
1.4 Rozwój systemu bezpieczeństwa publicznego	<ul style="list-style-type: none"> • Całodobowa dostępność funkcjonariuszy posterunków policji w Łasinie • Ilość patroli policji w Mieście i Gminie Łasin oraz ich godziny pracy • Ilość punktów monitoringu na terenie Miasta • Liczba zakupionego osprzętu przez OSP	IV Rewir Dzielnicowych K.M. Policji w Grudziądzu, OSP w Łasinie

Cel operacyjny	Miernik realizacji	Źródło
Cel strategiczny 2 Tworzenie warunków do rozwoju rolnictwa i turystyki opartych na innowacji i zrównoważonym rozwoju		
2.1 Rozwój zrównoważonego – rolnictwa opartego na przetwórstwie rolno-spożywczym	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wykreowanych markowych produktów rolnych i ekologicznych • Liczba powstałych grup producenckich i klastrów do 2020 roku • Liczba odbytych szkoleń w zakresie rolnictwa i przetwórstwa rolno – spożywczego • Funkcjonowanie programu wsparcia dla sektora rolno – spożywczego • Ilość przedsiębiorstw zajmujących się przetwórstwem rolno – spożywczym do 2020 roku	dane wewnętrzne Miasta i Gminy Łasin
2.2 Wspieranie i rozwój innowacji gospodarczej oraz działalności mikroprzedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych szkoleń w zakresie innowacji • Liczba zgłoszonych produktów lokalnych opartych na innowacji do 2020 roku • Funkcjonowanie Inkubatora Przedsiębiorczości • Ilość firm założonych przez mieszkańców Miasta i Gminy do 2020 roku	GUS, dane wewnętrzne Miasta i Gminy Łasin
2.3 Rozwój turystyki na bazie potencjału kulturowego i walorów przyrodniczych Miasta i Gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wydarzeń kulturalno – rekreacyjno – turystycznych o randze regionalnej, krajowej bądź międzynarodowej organizowanych rocznie na terenie Miasta i Gminy • Wyznaczone tematyczne ścieżki rowerowe i piesze (szt.) • Środki przeznaczone na realizację spójnego projektu charakterystycznych elementów małej architektury turystycznej • Liczba powstałych lokalnych tematycznych wiosek w oparciu o agroturystykę do 2020 roku • Liczba funkcjonujących gospodarstw agroturystycznych do 2020 roku • Funkcjonowanie Programu Rozwoju i Promocji Turystyki • Środki wydane na promocję turystyczną Miasta i Gminy • Ilość inwestycji przeprowadzonych w ramach zagospodarowania jezior dla celów turystycznych i sportowo – rekreacyjnych	dane wewnętrzne Miasta i Gminy Łasin

Cel operacyjny	Miernik realizacji	Źródło
Cel strategiczny 3 Poprawa infrastruktury technicznej oraz dbałość o środowisko naturalne		
3.1 Usprawnienie oraz modernizacja układu transportowo – komunikacyjnego Miasta i Gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie Wieloletniego Programu Modernizacji i Przebudowy Dróg na terenie Miasta i Gminy • Całkowity koszt inwestycji na drogach publicznych w Mieście i Gminie Łasin (zł.) • Długość nowopowstałych i zmodernizowanych dróg w km/ rocznie • Długość nowopowstałych i zmodernizowanych dróg rowerowych w km/rocznie • Funkcjonowanie strefy miejsc parkingowych na terenie Miasta • Ilość nowopowstałych miejsc parkingowych do 2020 roku • Liczba nowo powstałych punktów oświetleniowych przy drogach w sztukach	Dane wewnętrzne Miasta i Gminy Łasin
3.2 Wspieranie działań służących ochronie i rewitalizacji środowiska naturalnego oraz estetyki Miasta i Gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zrewitalizowanych obszarów zdegradowanych • Liczba zrekultywizowanych jezior • Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk śmieci • Funkcjonowanie Planu Rewitalizacji Zabytków	GUS, dane wewnętrzne Miasta i Gminy Łasin
3.3 Pełne zagospodarowanie Miasta i Gminy w infrastrukturę techniczną oraz wspieranie rozwoju mieszkalnictwa	<ul style="list-style-type: none"> • Odsetek mieszkańców Miasta i Gminy korzystających z sieci wodociągowej (%) • Odsetek mieszkańców Miasta i Gminy korzystających z sieci kanalizacyjnej (%) • Ilość wykonanej sieci wodociągowej w km / rocznie • Ilość zmodernizowanej sieci wodociągowej w km / rocznie • Ilość wykonanej sieci kanalizacyjnej w km / rocznie • Ilość wybudowanej sieci ciepłowniczej w km / rocznie • Ilość inwestycji wykorzystujących Odnawialne Źródła Energii (OZE) • Odsetek mieszkańców wsi z dostępem do Internetu • Ilość nowopowstałych mieszkań socjalnych i komunalnych do 2020 roku • Wielkość środków przeznaczonych na remont zasobów mieszkaniowych	GUS, dane wewnętrzne Miasta i Gminy Łasin

Cel operacyjny	Miernik realizacji	Źródło
Cel strategiczny 4 Rozwój internacjonalizacji i współpracy regionalnej oraz sprawne i skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację inwestycji		
4.1 Stworzenie dogodnych warunków do rozwoju inwestycji	<ul style="list-style-type: none"> Ilość uzbrojonych terenów inwestycyjnych z uregulowanym stanem prawnym do 2020 roku Liczba nowych inwestorów wewnętrznych (spoza Miasta i Gminy) do 2020 roku	Dane wewnętrzne Miasta i Gminy Łasin
4.2 Rozwój współpracy władz ze środowiskiem lokalnym i sektorowym	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zrzeszonych w organizacjach pozarządowych działających na terenie Miasta i Gminy Liczba stowarzyszeń bądź fundacji działająca na terenie Miasta i Gminy Liczba zleconych zadań lokalnym organizacjom pozarządowym Ilość nawiązanych kontaktów z sektorowymi partnerami zagranicznymi do 2020 roku	dane wewnętrzne organizacji pozarządowych

Źródło: opracowanie własne

5.5. Spójność Strategii z dokumentami wyższego rzędu

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Łasin na lata 2014 – 2020 jest nie tylko dokumentem spójnym wewnątrz, ale również wykazuje wysoki poziom spójności ze strategicznymi dokumentami ogólnymi i sektorowymi wyższego rzędu.

Okres realizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin przyjęto na siedem lat (2014 – 2020), pokrywający się z czasem obowiązywania Strategii Rozwoju Kraju 2020, Strategii Sprawne Państwo 2020 czy Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko – Pomorskiego do 2020 r. Zatem Strategia dla Miasta i Gminy Łasin została sformułowana w ścisłej korelacji zarówno z nimi, jak i z pozostałymi aktualnie obowiązującymi dokumentami o charakterze planistycznym szczebla powiatowego, regionalnego, krajowego i międzynarodowego:

STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Łasin na lata 2014 – 2020 w pełni koresponduje z logiką interwencji Strategii Rozwoju Kraju 2020 na poziomie celów strategicznego oraz celów operacyjnych. W Strategii rozwoju Miasta i Gminy Łasin zaakcentowano konieczność zrównoważonego rozwoju. Uwzględniono rozwój narzędzi podnoszących jakość życia mieszkańców oraz bardzo mocno podkreślono znaczenie endogenicznych potencjałów, w tym kulturalnego i turystycznego. Powyższe główne zmienne strategiczne Strategii Rozwoju

Miasta i Gminy Łasin na lata 2014 – 2020 czynią programowane działania rozwojowe dla Miasta i Gminy koherentnymi ze Strategią Rozwoju Kraju 2020.

STRATEGIA SPRAWNE PAŃSTWO 2020

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Łasin na lata 2014 – 2020 w pełni koresponduje z logiką interwencji Strategii Sprawne Państwo 2020. Jednym z głównych dążeń Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin jest zwiększenie udziału mechanizmów kooperacyjnych grup producenckich, które pozwoliłyby odejść od sztywnego i hierarchicznego modelu zarządzania w samorządzie w kierunku współzarządzania, tj. sieciowego świadczenia usług przez administrację publiczną i podmioty zewnętrzne, takie jak organizacje pozarządowe czy lokalni przedsiębiorcy. Mechanizmy ewaluacji zawarte w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin pozwolą na wprowadzenie rozwiązań zwiększających partycypację społeczności lokalnej w procesie realizacji strategicznych działań Miasta i Gminy. Powyższe główne zmienne strategiczne Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin na lata 2014 – 2020 czynią programowane działania rozwojowe dla gminy koherentnymi ze Strategią Sprawne Państwo 2020.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO - POMORSKIEGO DO 2020 ROKU

W Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin na lata 2014 – 2020 duży nacisk położono na aktywizację społeczeństwa, zwiększenie bezpieczeństwa, zwiększenie miejsc pracy, rozwój nowoczesnego sektora rolno – spożywczego, innowacyjność, a także rozwój tożsamości i dziedzictwa kulturowego. Tym samym Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Łasin na lata 2014 – 2020 w pełni koresponduje z logiką interwencji Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko – Pomorskiego do 2020 roku – Województwo Kujawsko – Pomorskie PLAN MODERNIZACJI 2020+ wykazując wysoką spójność z celami strategicznymi zawartymi w dokumencie..

6. Źródła finansowania

Niniejsza Strategia określa podstawowe cele i kierunki działań Miasta i Gminy Łasin w okresie 2014 – 2020. Przed samorządem stoi więc perspektywa pozyskiwania odpowiednich środków finansowych na realizację zamierzonych, zaplanowanych we wskazanym czasie działań. Budżet Miasta i Gminy z uwagi na stale rosnącą ilość zadań

własnych, niejednokrotnie nie wystarcza na realizację wszystkich zakładanych celów i osiągnięcie zamierzonych standardów. W związku z tym koniecznością staje się sięgnięcie do innych, zewnętrznych źródeł finansowania.

Podstawowe źródła finansowania kierunków działań przewidzianych w ramach Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin na lata 2014 – 2020, to:

- środki własne budżetowe na realizację zadań własnych Miasta i Gminy;
- krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe, w tym:
  - środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej w ramach Perspektywy Finansowej na lata 2014 – 2020 (m.in. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności),
  - środki finansowe transferowane w ramach Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego,
  - inne zagraniczne środki finansowe,
  - krajowe środki finansowe,
  - inne źródła finansowania;
- komercyjne instrumenty finansowe, w tym:
  - pożyczki i kredyty bankowe,
  - leasing finansowy,
  - inne;
- fundusze innych uczestników procesu wdrażania Strategii, w tym sektora prywatnego.

Jednym z najważniejszych źródeł pozyskiwania środków finansowania działań strategicznych będą środki z funduszy unijnych (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności).

W latach 2014 – 2020 Polska zainwestuje 82,5 mld euro z unijnej polityki spójności. 23 maja 2014 r. Komisja Europejska zatwierdziła Umowę Partnerstwa, najważniejszy dokument określający Strategię inwestowania Funduszy Europejskich w nowej perspektywie. Obecnie trwają negocjacje krajowych i regionalnych programów operacyjnych. Z budżetu polityki spójności na lata 2014 – 2020 Polska otrzyma 82,5 mld euro. Na tę kwotę składają się: ok. 76,9 mld euro dostępnych w programach operacyjnych, w tym ponad 252 mln euro na wsparcie bezrobotnej i nie uczącej się młodzieży, ok. 700 mln euro dostępnych w programach Europejskiej Współpracy Terytorialnej, 4,1 mld euro na projekty infrastrukturalne o znaczeniu europejskim w obszarze transportu, energetyki i technologii informacyjnych

w ramach instrumentu „Łącząc Europę”, ok. 473 mln euro z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) na programy, które zapewnią żywność dla osób najbardziej potrzebujących oraz odzież i inne podstawowe artykuły osobom bezdomnym oraz dzieciom w trudnej sytuacji materialnej, ok. 287 mln z zarządzanej przez KE, ogólnej puli przeznaczonej na pomoc techniczną, ok 71 mln euro na działania innowacyjne związane z rozwojem obszarów miejskich.

Środki te będzie można zainwestować m.in. w badania naukowe i ich komercjalizację, kluczowe połączenia drogowe (autostrady, drogi ekspresowe), rozwój przedsiębiorczości, transport przyjazny środowisku (kolej, transport publiczny), cyfryzację kraju (szerokopasmowy dostęp do Internetu, e-usługi administracji) czy włączenie społeczne i aktywizację zawodową.

Umowa Partnerstwa

23 maja 2014 r. Komisja Europejska zatwierdziła Umowę Partnerstwa – najważniejszy dokument określający Strategię inwestowania nowej puli środków europejskich w naszym kraju. Polska jest jednym z pierwszych krajów UE, który zakończył negocjacje Umowy Partnerstwa.

W dokumencie przedstawiono m.in.:

- najważniejsze zasady inwestowania funduszy unijnych,
- powiązania pomiędzy funduszami a dokumentami strategicznymi,
- podział funduszy na poszczególne dziedziny,
- układ programów operacyjnych,
- podział odpowiedzialności za zarządzanie pieniędzmi europejskimi pomiędzy szczebel regionalny i centralny.

Nowością jest ujęcie w jednym dokumencie, w celu lepszej koordynacji, funduszy polityki spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybołówstwa.

Zgodnie z Umową Partnerstwa fundusze zostaną zainwestowane w te obszary, które w największym stopniu przyczynią się do rozwoju Polski. Wśród nich:

- zwiększenie konkurencyjności gospodarki,
- poprawę spójności społecznej i terytorialnej kraju,
- podnoszenie sprawności i efektywności państwa.

Nominalnie wciąż najwięcej będziemy inwestować w infrastrukturę transportową (drogową i kolejową), ale największy wzrost wydatków dotyczyć będzie innowacyjności i wsparcia przedsiębiorców. Dzięki szerszej ofercie zwrotnych instrumentów finansowych (m.in. pożyczek, poręczeń) będzie można wesprzeć więcej projektów realizowanych przez małe i średnie przedsiębiorstwa. Nadal finansowane będą inwestycje w ochronę środowiska i energetykę, także projekty m.in. z dziedziny kultury, zatrudnienia, edukacji czy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Samorzady województw będą zarządzać większą niż dotąd pulą europejskich pieniędzy. W latach 2007 – 2013 ok. 25 proc. wszystkich środków było wdrażanych przez samorzady, obecnie będzie to niemal 40 proc.

Nowy budżet to również inwestycje w miasta. Wsparcie otrzymają projekty związane z kompleksową rewitalizacją (w tym rewitalizacją społeczną), ekologicznym transportem miejskim, gospodarką niskoemisyjną. Ponadto, miasta wojewódzkie wraz z okalającymi je gminami będą realizować wspólne projekty, m.in. związane z dostępnością komunikacyjną.

Krajowe programy operacyjne

Polska aktualnie negocjuje z Komisją Europejską kształt krajowych programów operacyjnych finansowanych ze środków polityki spójności. Rada Ministrów przyjęła je 8 stycznia 2014 r. W latach 2014 – 2020 fundusze polityki spójności zainwestowane zostaną poprzez 6 krajowych programów operacyjnych, w tym jeden ponadregionalny dla województw Polski Wschodniej (lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko – mazurskie). Umowa Partnerstwa jest dla nich punktem odniesienia. Programami krajowymi zarządzać będzie minister właściwy ds. rozwoju regionalnego. Krajowe programy operacyjne obecnie są w trakcie negocjacji z Komisją Europejską.

Podział środków unijnych na programy krajowe przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5 Podział środków unijnych na programy krajowe

Program Infrastruktura i Środowisko	27,41 mld euro
Program Inteligentny Rozwój	8,61 mld euro
Program Polska Cyfrowa	2,17 mld euro
Program Wiedza Edukacja Rozwój	4,69 mld euro
Program Polska Wschodnia	2 mld euro
Program Pomoc Techniczna	700,12 mln euro

Źródło: <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl>

Regionalny Program Operacyjny

Ocenia się, że samorządy województwa kujawsko – pomorskiego oraz inne obiekty gospodarcze i organizacje pozarządowe w latach 2014 – 2020 będą mogły otrzymać w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2020 kwotę około 1 903,5 mln euro z funduszy europejskich. Taka kwota dla regionu znalazła się w Umowie Partnerstwa przygotowywanej przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Regionalny Program Operacyjny dla woj. kujawsko – pomorskiego na lata 2014 – 2020 będzie się składał z dwóch funduszy – Europejskiego Funduszu Społecznego, na który przeznaczonych będzie ok. 503,4 mln euro oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – 1 371,3 mln euro Program składa się z 12 osi priorytetowych:

Osie priorytetowe	EFRR w euro	EFS w euro	% alokacji
Oś priorytetowa 1. Wzmocnienie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu	445 686 970,45		24%
Oś priorytetowa 2. Cyfrowy region	30 169 579,54		2%
Oś priorytetowa 3. Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie	271 526 215,84		14%
Oś priorytetowa 4. Region przyjazny środowisku	111 078 906,48		6%
Oś priorytetowa 5. Spójność wewnętrzna i dostępność zewnętrzna regionu	216 672 434,86		11%
Oś priorytetowa 6. Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry	256 441 426,07		13%
Oś priorytetowa 7. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność	39 768 991,21		2%
Oś priorytetowa 8. Aktywni na rynku pracy		168 126 549,41	9%
Oś priorytetowa 9. Solidarne społeczeństwo		124 636 400,98	7%
Oś priorytetowa 10. Innowacyjna edukacja		127 818 606,97	7%
Oś priorytetowa 11. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność		49 854 560,39	3%
Oś priorytetowa 12. Pomoc techniczna		59 931 546,01	2%
	1 371 344 524,45	530 367 663,77	100%

W przypadku funduszu rozwoju regionalnego najwięcej środków ma zostać przeznaczonych na wzmocnienie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionalnej oraz na efektywność energetyczną i gospodarkę niskoemisyjną w regionie.

Ponadto na duże wsparcie mogą liczyć projekty na rzecz budowania solidarnego społeczeństwa oraz konkurencyjnej kadry. Duże pieniądze przewidziano także na projekty związane ze spójnością wewnętrzną i dostępnością wewnętrzną regionu.

7. System monitoringu i ewaluacji

System monitoringu i ewaluacji Strategii jest niezbędny dla zagwarantowania, że postanowienia przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin na lata 2014 – 2020 będą konsekwentnie realizowane, zapewnione zostaną warunki organizacyjne i instytucjonalne do ich wdrażania i weryfikacji zapisów Strategii w odniesieniu do zmieniających się warunków otoczenia społeczno-gospodarczego.

Wdrożenie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin zostało podzielone na trzy poziomy:

- organizacyjny
- merytoryczny
- społeczny

POZIOM ORGANIZACYJNY:

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Łasin zawiera kierunki działań, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych i niepublicznych działających na rzecz rozwoju wspólnoty samorządowej. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji działań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze będzie zależała od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – **Zespół ds. Koordynacji Strategii**.

Zespół ds. Koordynacji Strategii powoływany jest zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Łasin. Do zadań Zespołu należy nadzorowanie procesu wdrażania Strategii oraz czuwanie nad

realizacją jej celów na płaszczyźnie organizacyjnej. W powołanym ciele kolegialnym reprezentowane są następujące instytucje oraz jednostki Urzędu Miasta i Gminy Łasin:

- Referat Organizacyjny;
- Referat Inwestycji Budownictwa Rolnictwa i Gospodarki Gruntami;
- Referat Finansów i Planowania;
- Kierownik Oświaty, Kultury i Sportu;
- Pełnomocnik do spraw przeciwdziałania patologiom społecznym.

Zespół ds. Koordynacji Strategii współpracuje z instytucjami koordynującymi poszczególne działania i z partnerami przypisanymi do zadań. Wśród jego obowiązków należy wymienić m.in. koordynację procesu pozyskiwania funduszy zewnętrznych na realizację zadań strategicznych oraz organizację cyklicznych spotkań instytucji i partnerów z terenu Miasta i Gminy Łasin.

Zespół ds. Koordynacji Strategii przygotowuje sprawozdania z realizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin. Sprawozdania są podstawą podejmowania decyzji o aktualizacji Strategii na poziomie merytorycznym. Sprawozdania z realizacji Strategii są przygotowywane przez Zespół ds. Koordynacji Strategii w oparciu o informacje przygotowane przez instytucje koordynujące poszczególne zadania Strategii.

Informacje o stopniu realizacji poszczególnych zadań Strategii, instytucje koordynujące przygotowują na formularzu sprawozdawczym, przesłanym przez Zespół ds. Koordynacji Strategii. Zespół ds. Koordynacji Strategii, w styczniu każdego roku, przesyła powiadomienie o rozpoczęciu procesu sprawozdawczego za miniony rok kalendarzowy do wszystkich instytucji koordynujących zadania Strategii. Wraz z powiadomieniem przesyłany jest formularz sprawozdawczy oraz wykaz celów i działań strategicznych koordynowanych przez daną instytucję. Instytucje koordynujące przesyłają sprawozdania z realizacji zadań strategicznych do Zespołu ds. Koordynacji Strategii do końca lutego każdego roku.

Zespół ds. Koordynacji Strategii, na podstawie sprawozdań od instytucji koordynujących zadania Strategii, opracowuje raport z realizacji zadań strategicznych do końca kwietnia każdego roku. Raport stanowi podstawę debaty i podejmowania decyzji na poziomie merytorycznym.

POZIOM MERYTORYCZNY:

Poziom merytoryczny obejmuje decyzyjny element wdrażania i monitorowania działań zapisanych w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin, przegląd zapisów Strategii, ich ocenę i rekomendacje aktualizacji. Na tym poziomie prace prowadzone są przez **Komitet Monitorujący**, w którego pracach biorą udział przedstawiciele wszystkich instytucji lokalnych, koordynujących realizację zadań zapisanych w Strategii. Komitet Monitorujący powoływany jest przez Burmistrza.

Dodatkowo o pracach Komitetu informowane są instytucje o charakterze ponadlokalnym, zewnętrznym, których obszar oddziaływania lub zakres wykonywanej działalności bezpośrednio wiąże się z celami i zadaniami Strategii. Przed rozpoczęciem prac Komitetu należy pozyskać wiedzę o stopniu realizacji zadań, które leżą w kompetencjach tych instytucji. Przedstawiciele instytucji zewnętrznych mogą także uczestniczyć w pracach Komitetu.

Proponowany dla Miasta i Gminy Łasin wykaz lokalnych instytucji, których przedstawiciele należy włączyć w prace Komitetu Monitorującego to:

- Powiatowy Urząd Pracy w Grudziądzu,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury i Sportu,
- Szkoły ponadgimnazjalne,
- Przedszkola,
- Szkoły podstawowe,
- Gimnazja,
- Ochotnicza Straż Pożarna,
- Policja,
- Instytucje Ochrony Zdrowia,
- Organizacje pozarządowe i ich Członkowie.

Warto przemyśleć włączenie do Komitetu Monitorującego instytucje o charakterze zewnętrznym.

Komitet Monitorujący spotyka się jeden raz w roku – przed formułowaniem budżetu Miasta i Gminy na rok następny (sierpień – wrzesień). Celem spotkania jest ocena realizacji celów Strategii na podstawie sprawozdania przygotowanego przez Zespół ds. Koordynacji Strategii.

Do zadań Komitetu Monitorującego należy ustalenie rekomendacji wdrożeniowych i propozycji zmian do Strategii na rok następny. Wnioski (rekomendacje wdrożeniowe i propozycje zmian) ze spotkania Komitetu Monitorującego przygotowuje Zespół ds. Koordynacji Strategii, który stanowi techniczne zaplecze dla prac Komitetu. Wnioski po zatwierdzeniu przez Komitet Monitorujący przekazywane są Burmistrzowi, który podejmuje decyzję o ich uwzględnieniu bez konieczności podejmowania uchwały o aktualizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin lub o konieczności podjęcia takiej uchwały, jeżeli zaproponowane zmiany tego wymagają.

Wybór zadań priorytetowych

Ocena realizacji celów i rekomendacje zmian w odniesieniu do konkretnych zadań powinny uwzględniać procedurę wskazania zadań najpilniejszych w realizacji. Wyboru dokonują członkowie Komitetu Monitorującego na podstawie określonych kryteriów oceniających szanse powodzenia danego zadania, jego pilność i rodzaj efektów. Kryteria wskazania najpilniejszych zadań powinny być jasno i precyzyjnie określone przez członków Komitetu.

Lista zadań wyszczególnionych w danym roku przekazywana jest za pośrednictwem Zespołu ds. Koordynacji Strategii do instytucji koordynujących poszczególne zadania Strategii.

POZIOM SPOŁECZNY:

Poziom społeczny dotyczy pozyskiwania partnerów (lokalnych i zewnętrznych) dla realizacji zadań strategicznych oraz upowszechniania zapisów Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin wśród społeczności lokalnej. Działania w tym zakresie będą leżeć w gestii Zespołu ds. Koordynacji Strategii.

1. ZIDENTYFIKOWANI PARTNERZY MIASTA I GMINY ŁASIN W ZAKRESIE REALIZACJI STRATEGII:

W obszarze merytorycznym procesu monitoringu i ewaluacji Strategii wskazano szereg instytucji o charakterze lokalnym, które bezpośrednio lub pośrednio uczestniczą w procesie realizacji zadań Strategii. W związku z tym winny one zostać włączone w proces pozyskiwania społecznej akceptacji, informacji i promocji zadań i celów Strategii.

2. POZYSKIWANIE AKCEPTACJI SPOŁECZNEJ DLA DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH:

- Ścisła współpraca władz Miasta i Gminy Łasin z sektorem pozarządowym – organizacjami społecznymi (zlecenie usług publicznych, partnerstwo w realizacji zadań i pozyskiwaniu środków zewnętrznych),
- Ścisła współpraca Władz Miasta i Gminy z sektorem gospodarczym (przedsięwzięcia publiczno – prywatne, wspólna promocja samorządu i przedsiębiorców, monitorowanie potrzeb lokalnych pracodawców, generowanie nowych miejsc pracy),
- Spotkania publiczne z mieszkańcami Miasta i Gminy Łasin – przekazywanie obiektywnej informacji mieszkańcom oraz pozyskiwanie informacji zwrotnej (pomysły, sugestie mieszkańców, monitorowanie potrzeb społecznych mieszkańców Miasta i Gminy oraz przybywających gości);
- Systematyczne zamieszczanie informacji w mediach (lokalnych, regionalnych, w Internecie) o podejmowanych zadaniach strategicznych – tradycyjne konferencje prasowe, przygotowywanie notatek prasowych z realizowanych zadań, organizacja imprezy o charakterze lokalnym i ponadlokalnym).

3. UZYSKIWANIE POPARCIA ZEWNĘTRZNEGO:

- Efektywne kontakty z władzami gmin sąsiednich i władzami powiatu grudziądzkiego, realizacja wspólnych projektów,
- Efektywne kontakty z władzami województwa kujawsko – pomorskiego, lobbying w instytucjach regionalnych i rządowych na rzecz dużych przedsięwzięć społecznych w Mieście i Gminie Łasin,
- Efektywne kontakty z innymi partnerami zewnętrznymi o charakterze ogólnopolskim,
- Pogłębianie kontaktów międzynarodowych w celu realizacji zadań wynikających ze Strategii (gminy partnerskie, instytucje międzynarodowe, pozyskiwanie partnerów zagranicznych),
- Kontakty z mediami (regionalne, krajowe) dotyczące podejmowanych zadań strategicznych – nagłaśnianie sukcesów w zakresie realizacji celów Strategii.

8. Spis tabel i schematów

Spis schematów

Schemat 1 Drzewo problemów	14
Schemat 2 Drzewo celów	15
Schemat 3 Wizja, Misja i Cele strategiczne	16

Spis tabel

Tabela 1 Analiza SWOT – Miasto i Gmina Łasin	11
Tabela 2 Kierunki rozwoju Miasta i Gminy Łasin na lata 2014-2020.....	17
Tabela 3 Zadania wpisane do realizacji w ramach Strategii	18
Tabela 4 Wskaźniki realizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Łasin	22
Tabela 5 Podział środków unijnych na programy krajowe	29

9. Załączniki

1. „Raport o stanie Miasta i Gminy Łasin”
2. „Wieloletni Plan Inwestycyjny”